

Solarievaner blandt 15-20-årige 2018

Solarievaner blandt 15-20-årige 2018

Denne rapport er udarbejdet af Solkampagnens evalueringssenhed ved:

Christina Schiøth

- Projektleder, cand.scient.san.publ. (Folkesundhedsvidenskab)

Emilie Zachariasen

- Studentermedhjælper, stud.med. (Medicin)

Maria Kristine Hagelskær Meyer

- Analysekonsulent, cand.scient.san.publ. (Folkesundhedsvidenskab)
- Ansvarlig kontaktperson for denne kortlægning – kan kontaktes på marmey@cancer.dk og tlf.: 35 25 76 09

Uddrag, herunder figurer, tabeller og kortere citater, er tilladt med kildeangivelse:

Schiøth C, Zachariasen E & Meyer MKH

Unge solarievaner 2018 – en kortlægning

Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden smba (TryghedsGruppen smba) 2018

Kræftens Bekæmpelse

Strandboulevarden 49

2100 København Ø

Telefon 3525 7500

Rapporten findes på www.solkampagnen.dk

Forsidebillede: Screenshot fra kampagnefilmen 'Under overfladen' fra Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens Solkampagne

ISBN: 978-87-7064-423-5

Copyright©

Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden smba (TryghedsGruppen smba)

Januar 2020

Alle rettigheder forbeholdes.

Forord

Det er veldokumenteret, at uv-stråling fra solarier er kræftfremkaldende, og at solariebrug er mere skadeligt, jo yngre man er. Af den grund har Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens Solkampagne siden 2007 arbejdet for at nedsætte brugen af solarier, som desværre særligt har været udbredt blandt unge – og i en vis udstrækning stadig er det.

Indeværende rapport viser, at 14 % af 15-20-årige har været i solarium inden for det seneste år, og at de fleste (85 %) af de nuværende og tidligere solariebrugere havde deres solariedebut, inden de fyldte 18 år. Endda var en femtedel af disse blot 10-13 år ved deres solariedebut. Det understreger, at der fortsat er behov for at arbejde for at få vores børn og unge til at slukke solariet. Vi kan oplyse om risikoen ved solariebrug, men hvis vi vil have alle børn og unge ud af de danske solarier, skal der mere til. Vi vil derfor fortsætte arbejdet mod indførelsen af en 18-års aldersgrænse for brug af solarium – en lovgivning, der gør sig gældende i størstedelen af de vesteuropæiske lande og en lovgivning, som hele 62 % af 15-20-årige selv bakker op om.

Peter Dalum, Projektchef i Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens Solkampagne

Indholdsfortegnelse

Sammenfatning	4
1. Indledning	5
2. Unge danskeres brug af solarium	7
Hvor mange af 15-20-årige bruger solarium?	7
Hvem bruger solarium blandt 15-20-årige?	8
Har ikke-solariebrugere overvejet at gå i solarie?	9
3. Unges debutalder ved solariebrug	10
4. Unges holdninger til en aldersgrænse for solariebrug på 18 år	11
5. Metode	12
Litteraturliste	14

Sammenfatning

Unge danskeres brug af solarium

14 % af 15-20-årige har været i solarium mindst én gang i løbet af det seneste år. 4 % har brugt solarium hver måned eller oftere. Piger har i højere grad end drenge brugt solarium (18 % mod 10 %).

Overvejer ikke-solariebrugere solarium?

16 % af 15-20-årige ikke-solariebrugere har inden for det seneste år overvejet at gå i solarium, heraf 20 % piger og 12 % drenge.

Unge danskeres debutalder for solariebrug

Langt størstedelen af 15-20-årige, som enten er nuværende eller tidligere solariebrugere, var under 18 år ved deres solariedebut (85 %). Kun 4 % angiver, at de var over 18 år ved solariedebuten, mens 11 % ikke husker deres alder ved solariedebut.

Unge danskeres holdninger til lovgivning om solariebrug

62 % af 15-20-årige mener, at der skal være en aldersgrænse på 18 år for solariebrug. To ud af tre 15-20-årige, som aldrig har brugt solarium, mener, at der bør være en aldersgrænse for solariebrug på 18 år; andelen er mindre for unge, som er tidligere solariebrugere (58 %) og igen mindst blandt de nuværende solariebrugere (45 %).

1. Indledning

I denne rapport kortlægges solariebrug blandt danske unge i alderen 15-20 år i 2018. Rapporten belyser i grove træk: 1) hvor mange unge, der bruger solarium, 2) hvor gamle de unge solariebrugere var, da de startede deres solariebrug og 3) hvad unges holdninger er til en indførelse af en 18-års aldersgrænse for brug af solarium.

Formålet med rapporten er at give et billede af, hvor udbredt solariebrug er blandt unge 15-20-årige i Danmark i 2018, samt at afdække hvilke holdninger unge har om lovgivning i forhold til solariebrug. Derudover bruges rapporten internt i Solkampagnen til at målrette fremtidige indsatser.

Baggrund

Solariebrug er kræftfremkaldende

The World Health Organization (WHO) slog i 2009 fast, at uv-stråling fra solarier er kræftfremkaldende [1]. Der er cirka 20 % øget risiko for at få modermærkekræft, hvis man bruger solarium, og hvis man bruger solarium inden man fylder 35 år, er risikoen øget med cirka 60 % [2, 3]. Desuden er der en dosis-respons-sammenhæng: Jo oftere, man bruger solarium, desto højere er risikoen for modermærkekræft [3].

Børn og unge er særligt udsatte

Den kræftfremkaldende effekt af uv-strålingen påvirker celledelingen i hudcellerne negativt. Da celledelingen sker hyppigere i børne- og ungdomsårene, hvor kroppen er under udvikling, er børn og unge særligt udsatte, når de udsættes for uv-stråling fra blandt andet solarier [3].

I Danmark er modermærkekræft den hyppigste kræftform blandt unge i aldersgruppen 15-34 år. I perioden 2012-2016 blev der konstateret knap 200 nye tilfælde af modermærkekræft årligt blandt denne aldersgruppe. Det svarer til, at der hver anden dag er en ung dansker, der får konstateret modermærkekræft [4]. Blandt solariebrugere, der har fået konstateret modermærkekræft, før de blev 30 år, kan tre ud af fire kræfttilfælde tilskrives solariebrug [5].

Definitioner

Solariebrugere

Alle respondenter, der har angivet, at de har brugt solarium minimum én gang inden for de seneste 12 måneder, er kategoriseret som *solariebrugere*.

Ikke-solariebrugere, tidligere solariebrugere og aldrig-solariebrugere

Respondenter, som ikke har brugt solarium inden for de seneste 12 måneder eller som aldrig har brugt solarium, er kategoriseret som *ikke-solariebrugere*. *Tidligere solariebrugere* dækker over respondenter, der ikke har brugt solarium inden for de seneste 12 måneder, men som tidligere har brugt solarium, mens *aldrig-solariebrugere* er betegnelsen for respondenter, der aldrig har brugt solarium. *Ikke-solariebrugere* er således en samlet betegnelse for *tidligere solariebrugere* og *aldrig-solariebrugere*.

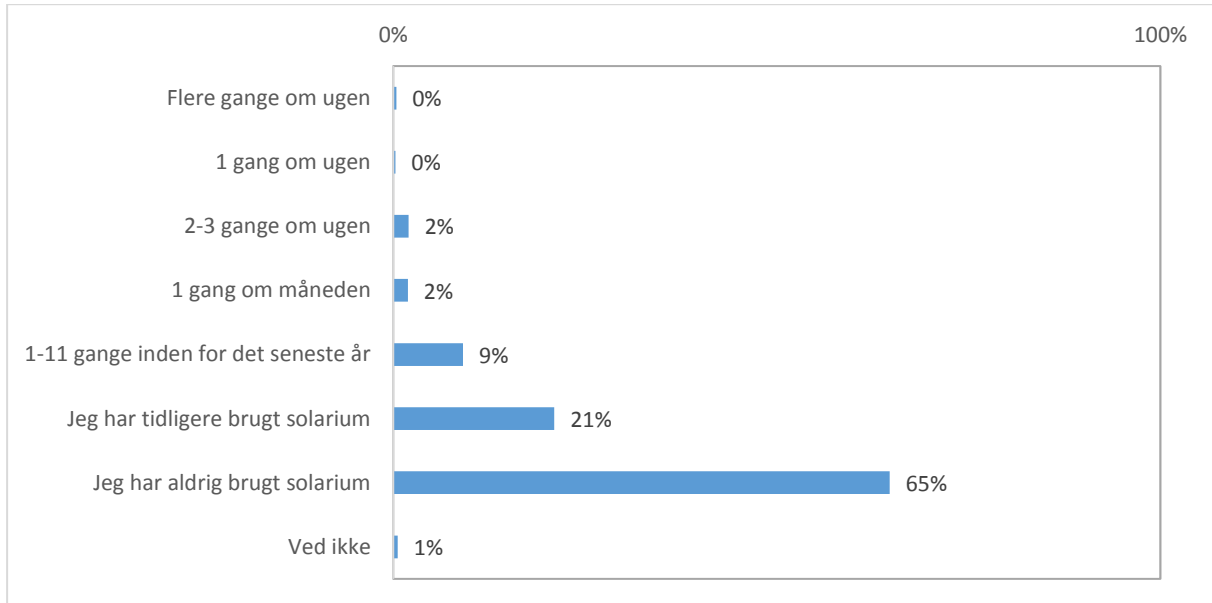
Antal respondenter i de enkelte figurer og tabeller (n)

I samtlige figurer og tabeller angives det, hvor mange respondenter, der indgår i udregningen af procentandele. Når der f.eks. står "n=1.000" betyder det, at procentandelen er udregnet på baggrund af 1.000 respondenter.

2. Unge danskeres brug af solarium

Hvor mange af 15-20-årige bruger solarium?

Figur 2.1. Hvor tit har du brugt solarium inden for de seneste 12 måneder?
Blandt 15-20-årige (n=1.000).

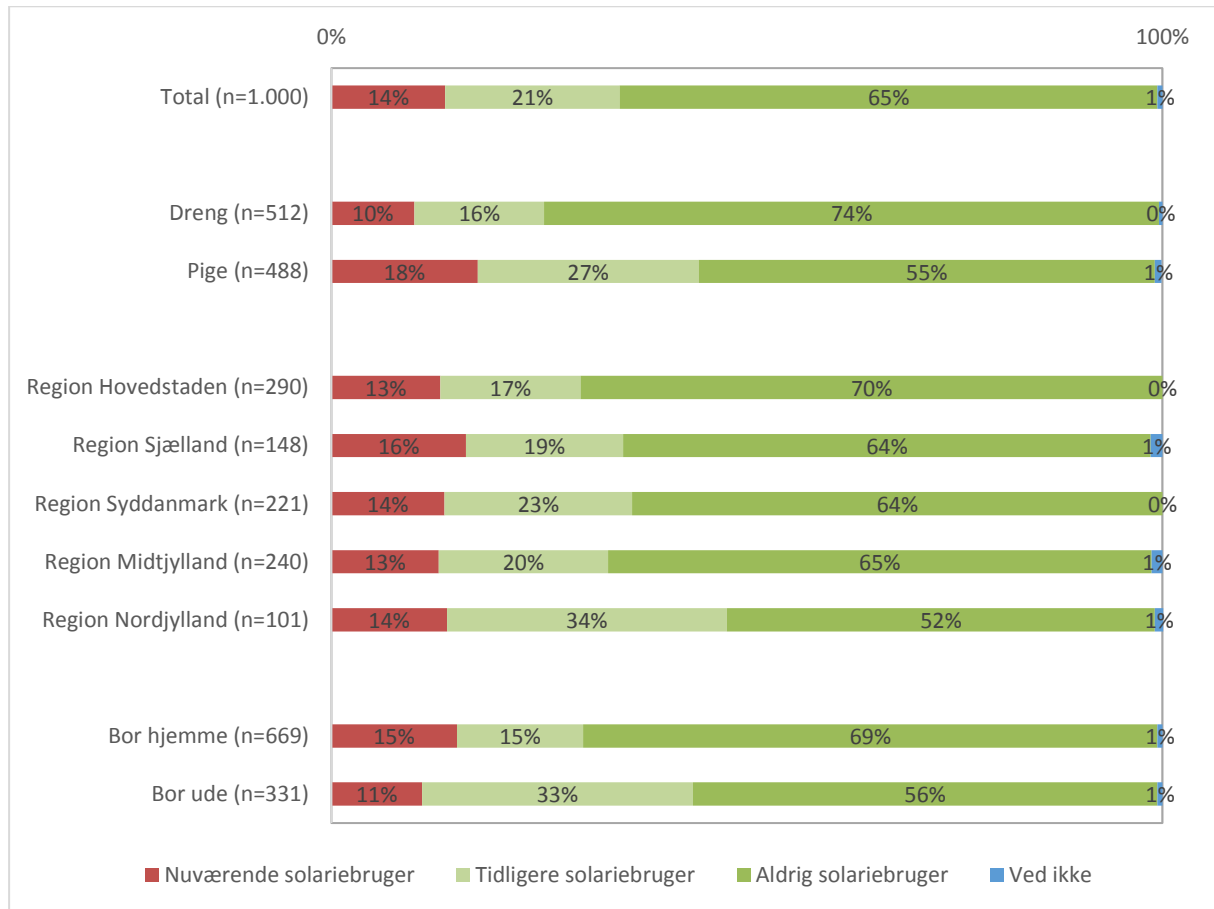

- 14 % af 15-20-årige har brugt solarium inden for de seneste 12 måneder, mens 21 % tidligere har brugt solarium og 65 % aldrig har brugt solarium.

Hvem bruger solarium blandt 15-20-årige?

Figur 2.2. Hvor tit har du brugt solarium inden for de seneste 12 måneder?

Blandt 15-20-årige – fordelt på køn, region og om den unge bor hjemme eller ude (n=1.000).

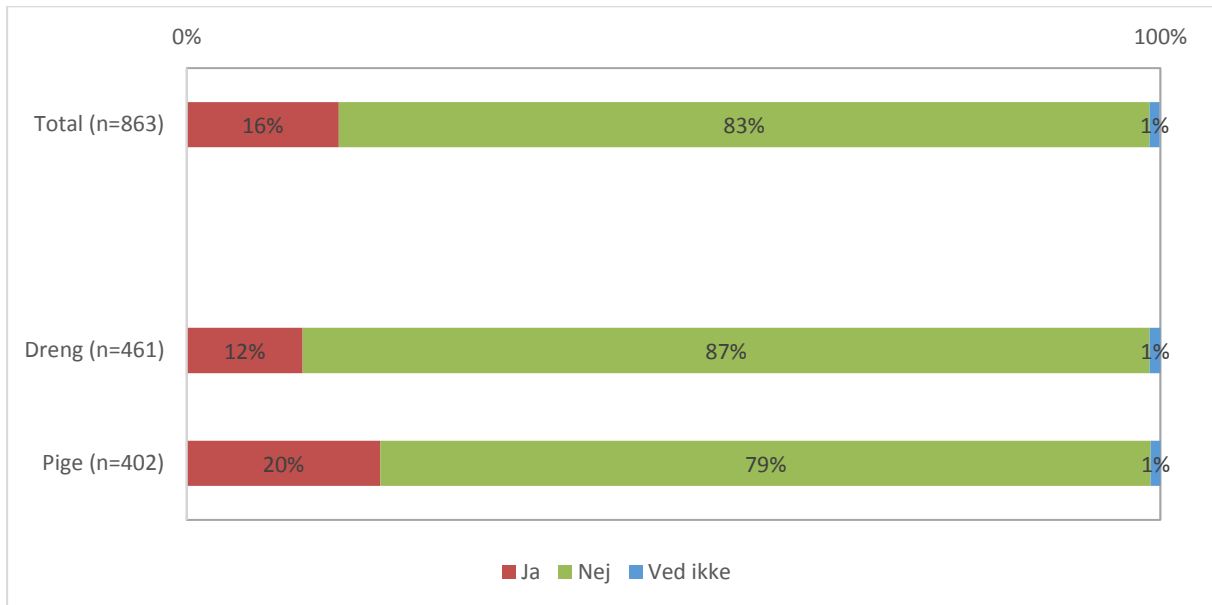

*Der er ingen statistisk signifikant forskel i forhold til alder.

- Flere piger end drenge bruger solarium (18 % mod 10 %) og er *tidligere solariebrugere* (27 % mod 16 %)
- I Region Hovedstaden er der den største andel af *aldrig solariebrugere* (70 %).
- Andelen af solariebrugere er størst i Region Sjælland (16 %).
- Der er flere *tidligere solariebrugere* i Region Nordjylland sammenlignet med de andre regioner. Eksempelvis er der dobbelt så mange *tidligere solariebrugere* i region Nordjylland som i Region Hovedstaden (34 % mod 17 %).
- Flere hjemmeboende 15-20-årige går i solarium sammenlignet med udeboende (15 % mod 11 %). Til gengæld er der flere udeboende, der er *tidligere solariebrugere* (33 % mod 15 %).

Har ikke-solariebrugere overvejet at gå i solarie?

Figur 2.3. Har du overvejet at gå i solarium, inden for de seneste 12 måneder?
Blandt 15-20-årige tidligere eller aldrig solariebrugere – fordelt på køn* (n=863).

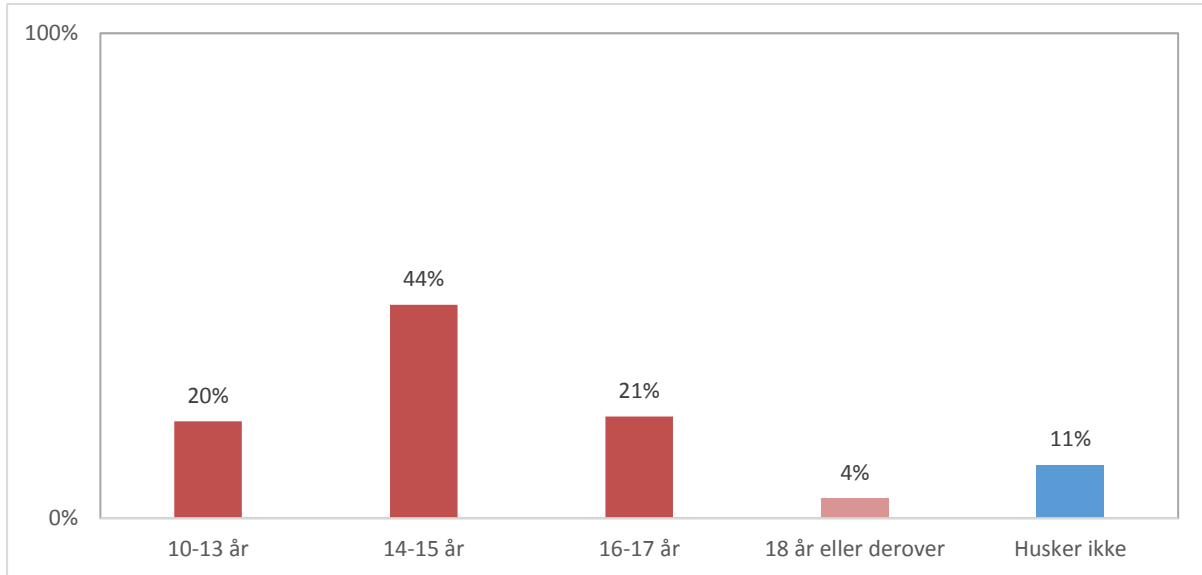
*Der er ingen statistisk signifikante forskelle i forhold til alder og region.

Respondenter, der er tidligere eller aldrig solariebrugere blev spurgt om: Har du overvejet at gå i solarium, inden for de seneste 12 måneder? (n=863).

- 16 % af 15-20-årige ikke-solariebrugere har inden for det seneste år overvejet at gå i solarium.
- Flere piger end drenge har overvejet at gå i solarium inden for det seneste år (20 % mod 12 %).

3. Unge debutalder ved solariebrug

Figur 3.1. Hvor gammel var du første gang, du gik i solarium?
Blandt 15-20-årige nuværende eller tidligere solariebrugere*¹ (n=345).

*Der er ingen statistisk signifikante forskelle i forhold til køn og region.

Respondenter, der er nuværende og tidligere solariebrugere blev spurgt om: Hvor gammel var du ca. første gang, du gik i solarium? (n=345). Åben svarkategori omkodet til kategorier².

- Langt størstedelen af 15-20-årige nuværende eller tidligere solariebrugere var under 18 år ved deres solariedebut (85 %) – heraf en femtedel 10-13 år, mens de fleste unge havde deres solariedebut i 14-15-års alderen (44 %).
- Blot 4 % var 18 år eller derover ved deres solariedebut og 11 % husker ikke, hvor gamle de var.

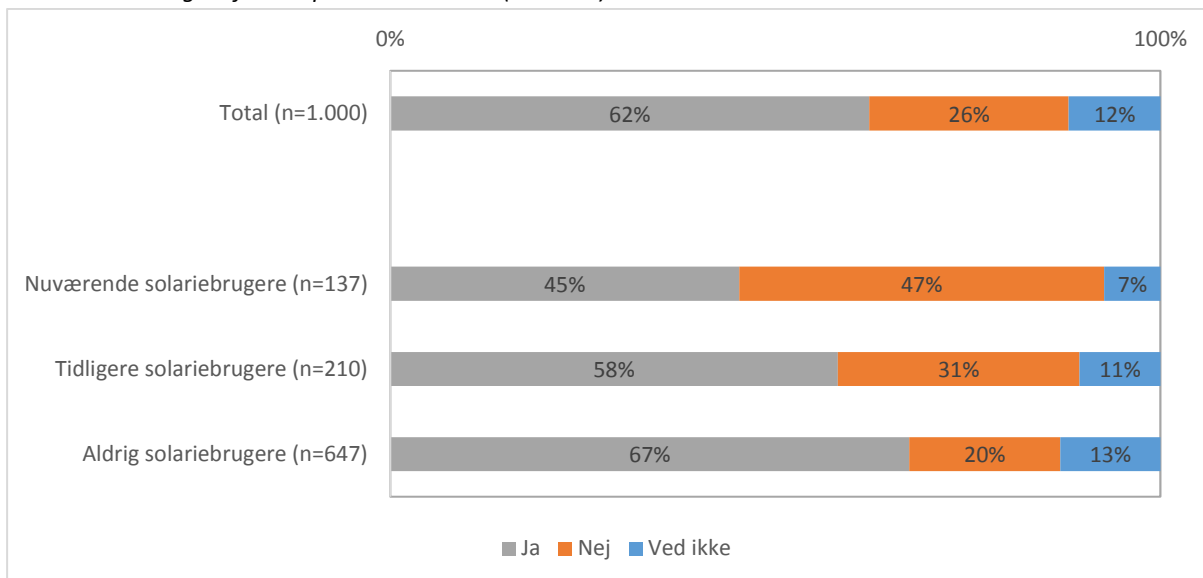
¹ Der er ikke blevet testet for alder, da aldersgruppen 15-17-årige ikke kan have været over 18 år ved solariedebut

² Respondenter, der har svaret, at de havde solariedebut som 0-9-årig er ekskluderet (n=2).

4. Unge holdninger til en aldersgrænse for solariebrug på 18 år

Figur 4.1. Mener du, at der skal være en aldersgrænse på 18 år for at gå i solarium i Danmark?

Blandt 15-20-årige – fordelt på solariestatus* (n=1.000)³.

*Der er ingen statistisk signifikante forskelle i forhold til køn, alder og region.

Respondenterne blev præsenteret for følgende tekst: I Danmark er det lovligt for børn og unge under 18 år at gå i solarium. Mener du, at der skal være en aldersgrænse på 18 år for at gå i solarium i Danmark?

- 62 % af 15-20-årige mener, at der skal være en aldersgrænse på 18 år for solariebrug, mens 26 % ikke mener, at der skal eksisterer en sådan aldersgrænse.
- Blandt *aldrig solariebrugere* mener 67 %, at der bør være en aldersgrænse for solariebrug på 18 år. Denne andel er på 58 % for *tidligere solariebrugere*.
- Færre end halvdelen af *nuværende solariebrugere* (45 %) mener, at der bør være en aldersgrænse for solariebrug på 18 år.

³ Foruden svarkategorierne i figuren havde respondenterne også mulighed for at svare "ved ikke" (gælder n=6). Det betyder, at "n" ikke summerer helt op til 1.000.

5. Metode

Repræsentativitet

Undersøgelsen er baseret på svar fra 1.000 unge i alderen 15-20 år. Fordelingen er repræsentativ i forhold til køn, alder og region.

Rekruttering af deltagere

Undersøgelsen er en webbaseret dataindsamling, som blev gennemført af analysebureauet Voxmeter A/S. Undersøgelsen er gennemført i perioden 15. oktober til 18. november 2018.

Svarprocent og bortfaldsanalyse

Voxmeter indsamlede data fra i alt 1.000 respondenter i alderen 15-20 år. Voxmeter inviterede til at begynde med 3.873 respondenter. Der blev sendt rykkere til de inviterede, der ikke havde svaret; først via e-mail og sms, dernæst via et telefonisk opkald og sidst igen via e-mail og sms. I alt påbegyndte 1.555 respondenter spørgeskemaet, hvoraf 138 faldt fra undervejs i undersøgelsen. 417 blev frascreenet på grund af allerede fyldte kvoter i forhold til alder og region. Voxmeter endte således med besvarelser fra i alt 1.000 respondenter.

I nedenstående tabel fremgår en oversigt over fordelingen af respondenter (i forhold til alder og region), der er faldet fra. Som det fremgår af nedenstående, er frafaldet højere blandt de helt unge.

Dreng	53 %
Pige	47 %
15-17 år	58 %
18-20 år	42 %
Region Hovedstaden	35 %
Region Sjælland	12 %
Region Syddanmark	21 %
Region Midtjylland	24 %
Region Nordjylland	8 %

Webundersøgelser og begrænsninger

Webundersøgelser er både billigere og mindre tidskrævende end postale undersøgelser og telefoninterviews. En ulempe er imidlertid, at svarprocenten for webundersøgelser generelt er lavere end for andre former for undersøgelser [6]. Til gengæld kan en dataindsamling via kvoter sikre, at det ønskede antal besvarelser fra en bestemt gruppe kan opnås. Dette forhold gør, at bortfaldsproblematikken til en vis grad imødekommes i denne type undersøgelser.

Det kan dog ikke udelukkes, at respondenter, der vælger at deltage i en undersøgelse som denne, adskiller sig fra den danske befolkning generelt. Man kan forestille sig, at personer med de – ifølge Solkampagnen – korrekte solarievaner vil være overrepræsenteret i undersøgelsen. Det kan opleves som selvbekræftende at udfylde et spørgeskema, hvor man ved, at man svarer det, som afsenderen gerne vil høre. Derfor er det muligt, at unges solarievaner er mindre hensigtsmæssige blandt unge i

den generelle befolkning end unge i undersøgelsespopulationen. Det vil sige, at den reelle andel af solariebrugere muligvis er højere, end hvad denne rapport finder.

Ligesom personer, der vælger at deltage i undersøgelsen, kan skille sig ud fra den generelle danske befolkning, kan det også tænkes, at de personer, der er medlem af et internetbaseret panel som Voxmeters webpanel (og som derfor er inviteret til undersøgelsen), skiller sig ud fra den danske befolkning. Det kan tænkes, at paneler, såsom Voxmeters webpanel, kan have en vis overrepræsentation af informationssøgende og nysgerrige personer. Omvendt er det plausibelt, at der kan være en underrepræsentation af visse andre befolkningsgrupper – eksempelvis socialt dårligt stillede, kortuddannede samt personer med anden etnisk herkomst end dansk. Det kan igen bevirke, at unges solarievaner i den generelle danske befolkning adskiller sig fra, hvad indeværende rapport finder. Nogle danske studier har blandt andet vist, at personer fra lavere sociale grupper går mere i solarie end personer fra højere sociale grupper [7-9]. Hvis respondenterne ikke fordeler sig som den danske befolkning i forhold til social gruppe, kan det således tænkes, at unges solarievaner er underrepræsenteret i denne rapport. Problematikken omkring, hvorvidt undersøgelsens deltagere ligner baggrundsbefolkningen, har været den samme i alle årene, undersøgelsen er blevet gennemført. Det er derfor muligt at kigge på udviklingstendenser over tid.

Statistiske analyser

I rapporten præsenteres kun statistisk signifikante forskelle i forhold til køn, alder og region. Statistisk signifikante forskelle er blevet undersøgt ved χ^2 -tests, hvor et signifikansniveau på 5 % er anvendt. Alle analyser er foretaget i PASW Statistics 23 (SPSS Inc.).

Som udgangspunkt er det kun statistisk signifikante sammenhænge, der rapporteres. Statistisk signifikante sammenhænge er sammenhænge, der med statistisk sikkerhed vurderes til at være ægte og ikke tilfældige sammenhænge. Det er desuden kun statistisk signifikante sammenhænge, der omtales som sammenhænge.

I figurer, hvor der er lavet analyser for sammenhænge med køn, alder og region, og hvor der ikke er fundet en sammenhæng, er det markeret med * og en note under figuren beskriver, at der ikke er en sammenhæng.

Procenttallene i de forskellige tabeller er afrundede og vil derfor i nogle tilfælde summere til lige over eller lige under 100 %.

Spørgsmål til undersøgelsen

Spørgsmål til undersøgelsen, datagrundlag, metode med videre kan rettes til analysekonsulent Maria Kristine H. Meyer (marmey@cancer.dk) ved Kræftens Bekæmpelse og TrykFondens Solkampagnes evalueringssenhed.

Litteraturliste

1. Ghissassi, F.E., et al., *WHO International Agency for Research on Cancer Monograph Working Group. A review of Human Carcinogens - Part D: Radiation*. Lancet Oncol., 2009. **10**(8): p. 751-752.
2. Boniol, M., *Correction: Cutaneous melanoma attributable to sunbed use: systematic review and meta-analysis*. BMJ, 2012. **345**: p. e8503.
3. Boniol, M., et al., *Cutaneous melanoma attributable to sunbed use: systematic review and meta-analysis*. BMJ, 2012. **345**: p. e4757.
4. Danckert B, et al. *NORDCAN: Cancer Incidence, Mortality, Prevalence and Survival in the Nordic Countries, Version 8.2 (26.03.2019)*. Association of the Nordic Cancer Registries. Danish Cancer Society. Available from <http://www.ancr.nu>, accessed on 04/06/2019. 2019.
5. Cust, A.E., et al., *Sunbed use during adolescence and early adulthood is associated with increased risk of early-onset melanoma*. Int.J.Cancer, 2010. **128**: p. 2425-2435.
6. Dobrow, M., et al., *Response audit of an internet survey of health care providers and administrators: implications for determination of response rates*. J.Med Internet Res, 2008. **10**(4): p. e30.
7. Meyer, M.K., et al., *Sunbed use among 64,000 Danish students and the associations with demographic factors, health-related behaviours, and appearance-related factors*. Prev Med, 2017. **100**: p. 17-24.
8. Bentzen, J., et al., *Determinants of sunbed use in a population of Danish adolescents*. Eur J Cancer Prev, 2013. **22**(2): p. 126-30.
9. Koster, B., et al., *Sunbed use in the Danish population in 2007: a cross-sectional study*. Prev Med, 2009. **48**(3): p. 288-90.

I denne rapport kortlægges solarievaner blandt 15-20-årige i 2018. Rapporten er baseret på data fra en spørgeskemaundersøgelse blandt 1.000 unge danskere i alderen 15-20 år. Undersøgelsen er nationalt repræsentativ på køn, alder og region og blev gennemført i oktober-november 2018.

I rapporten belyses, hvor mange 15-20-årige danskere, der går i solarium, hvor gamle de unge solariebrugere var, da de startede deres solariebrug, samt unge danskeres holdning til en indførelse af en 18-års aldersgrænse for brug af solarium.

Rapporten er udarbejdet af Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens Solkampagne.

**Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens
Solkampagne**

Strandboulevarden 49

2100 København Ø

Tlf.: 3525 7500

www.solkampagnen.dk